

SZARVASI ÚJSÁG

Képes hetilap, a társadalom közgazdasági és irodalmi köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. — kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer, vasárnap.

Az előfizetési penzek, úgy a lap szellemi részét
illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra
czimzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos aron vétetnek fel.

A hirdetések az „Arpád” irodalmi és nyom-
dai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket el-
fogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok-
tere 3. sz. Athenaeum 1. emelet: továbbá A. V.
Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

Az italmérési jog megváltása.

Az ipartörvény 1. §-a azt mondja, hogy a magyar korona területén minden nagykorú vagy nagykorúnak nyilvánított egyén, nemre való tekintet nélkül, ezen törvény korlátai közt, bármily iparágat, ide értve a kereskedést is, bárhol önállólag és szabadon gyakorolhat; s ha mégis egy kereskedő bort 50 literen, sert 25 literen, szeszt és egyéb szeszt és egyéb szeszes italokat pedig 50 literen alóli mennyiségben eladni akar: az italmérési jog birtokosai, az idézett törvény daczára, ezt neki a magyar korona területén meg nem engedhetik, mert a magyar korona területén borral 50 literen alól, serrel 25 literen alól, s szesszel s egyéb szeszes italokkal 50 literen alól kereskedést üzhetni csak azon néhány egyén van jogosítva, ki az italmérési jogot örökölte, vagy pedig az illető tulajdonostól megvette. S ha ezen néhány italmérési joggal bíró ember azt mondja, hogy az italmérési jogomat sem gyakorolni nem akarom, sem pedig azt mások által gyakoroltatni meg nem engedem; ekkor a magyar korona területén a belföldi borral 50 literen, a serrel 25 literen, a szesszel és egyéb szeszes italokkal pedig 50 literen alól a kereskedhetőség lehetetlen né van téve, s egyes emberek szeszélyétől függ; a magyar korona területén egy oly országban, melyben évenként átlag 14 millió hektoliter bor termeltetik, mely a serfőzéshez legalkalmasabb árpát nagy mennyiségben termesztli, mely a szeszfőzéshez szinte legalkalmasabb gabnát és burgonyát ugyancsak a legnagyobb mennyiségben állítja elő.

Ezen állapotokat nevezik aztán a magyar korona területén cultur állapotnak, s államférfiainknak s közgazdászainknak nem tetszik, ha a magyar kereskedő osztály ezen állapotokat ázsiai és barbár álla-

poloknak nevezi folytonosan, s ezeknek megszüntetését követeli minden alkotmányos és törvényes uton a mi csak rendelkezésére áll.

A magyar kereskedő osztály vérző szívvel kénytelen nézni azt, hogy mily rohamosan pusztul e hazának szőlőbirtokos osztálya, szesz-, ser- s egyéb szeszes ital gyáros osztálya; de segítségére az italmérési jog fenállása folytán nem mehet, mert ezen jog fenállása miatt neki b e l f ö l d i borral, serrel, szesszel és egyéb szeszes italokkal kicsinyben kereskedni nem szabad, hanem csak külföldivel, s ezen hallatlan absurdum daczára még folytonosan azt vetik szemére, hogy házaftatlan, mert hazája áruit ismeretni és forgalomba hozni nem akarja.

A földmívelési miniszterium folytonosan állít fel vinczellér képezdéket, az országos borászati kormánybiztos a borvidéket szorgalmasan beutazza, s a szőlőbirtokosokat folytonosan az okszerű bortermelésre buzdítja a ser, szesz, cognac, likörök és egyéb hazai szeszes italok könnyebb előállithatása végett a hazai iparnak, bizonyos előnyök törvényhozásilag biztosítottak a jelen évben; azon osztálynak azonban, mely úgy a szőlőbirtokos, mint a szesz- és szeszesitalgyáros termelvényét értékesíteni van hivatva, megtiltja az egyes regáléjog tulajdonos az eladhatást egy bizonyos mértéken alól. — Hol van itt logika kérni a magyar kereskedő osztály hazánk államférfiaitól és közgazdászaitól?

Az 1847/8-iki IX. törvényezikk így szól: „Az urbér és azt pótló szerződések alapján gyakorlatban volt szolgálatok (robot, dézma és pénzbeli fizetések) megszüntetéséről”. „Az urbér és azt pótló szerződések alapján eddig gyakorlatban volt szolgálatok (ro-

bot], dézma és egyéb pénzbeli fizetések e törvény kihirdetésétől fogva örökösen megszüntetnek.

A magyar kereskedő osztály legnagyobb sajnálata e törvényczikk fogalmazója t o l l i b á b ó l a regálét vagyis az italmérési jog megváltását kihagyván, a magyar kereskedő osztály kénytelen ennek végleges megszüntetését hazája érdekében minden törvényes uton és módon követelni, s a végleges megváltást az állam által, szakadatlan sürgetni, mert azon okoskodás, melyet némely államférfi és nemzetgazdász akar, hogy t. i. az italmérhetési jogot az egyes tulajdonosoktól váltsák meg a községek, s ezek gyakorolják továbbá a magyar borral, serrel, szeszszel s egyéb szeszes italokkal való kereskedhetést nem tenné szabaddá, s ez nem lenne egyéb g a z d a c s e r é l é s n é l, s még hozzá egy oly gazdaszerelésnél, a hol a volt, a magyar közmondás szerint 19, az új pedig egy hiján husz volna, vagyis ugyan azon állapot lenne, és csak a tulajdonos nevének cserélése történnék meg.

Az italmérési jogot azért kell az államnak megváltani, hogy az a magyar korona területén örökre megszűnjék, s e hazában ne csak a külföldi, de a belföldi szcszel és szeszes italokkal, borral serrel és cognaccal a szabad kereskedhetés lehetségessé tétessék.

A váltságdíj fejében a tulajdonosok részére az államnak állami italmérési jog váltsági kötelezvényeket kell adni, s ezek kamatai és az évenkénti kisorsolandó összeg fizethetése végett az államnak italmérési jog váltsági czim alatt a magyar korona területén az állami borfogyasztási adó jelenlegi módja szerint

f o g y a s z t á s i a d ó t kell szedni mindaddig, míg az utolsó italmérési jog váltsági állami kötelezvény is az azt előmutatónak kifizetve nem leend, s ezen italmérést váltsági czim alatti fogyasztási adót az állami borfogyasztási adó jelenlegi mintájára a bor, ser, szesz és egyéb szeszes italok fogyasztóira kell csak kivetni, még pedig oly formán, hogy a legmagasabb adó vetessék a szesz és az ebből készített szeszes italok fogyasztóira, kevesebb a ser és legkevesebb a bor után, hogy így a hazai borfogyasztás folytonosan terjedjen, s a serfogyasztás el ne nyomhassa; a hazánk népét pedig annyira butító és demoralizáló higitott szesznek és egyéb szeszes italoknak tulságos mértékben való fogyasztása meggátoltathassék.

Minden más mód a hazai borral, serrel, szeszszel és egyéb szeszes italokkal való szabadon kereskedhetést lehetetlenné tenné újra, s a megváltás nem lenne egyéb, mint haszontalan pénzkiadás; erre pedig népünknek anyagi ereje már nincsen, mint-hogy a folytonos experimentálások és nem alapos intézkedések által már úgy is roppant tanulási pénzt kellett fizetnünk.

F r o m m A n t a l.

H I R E K.

— (S z i n é s z e i n k n e k) utóbb volt egy-két látogatottabb estéje is már, annyi várakozás után, s hogy egészségi szempontok ne tartóztassák vissza a közönséget a színházlátogatástól, a kissé már hűvössé vált arenából felköltöztették a színpadot a „Bárány” vendéglő nagytermébe. Hisszük, hogy

T Á R C Z A.

D u n a p a r t o n.

Késő este holdvilágnál
Magam állok a Dunánál;
Fényes csillagsátor alatt
A vén Duna lassan halad.

És rám mered a habsereg:
Mi bánt téged szegény gyerek?
Susogva én azt felelem:
Nyugalmamat, ah, nem lelem!

Nevetve szól föl a folyó:
Csak ez a baj, te kis bohó,
Bátran magad karomba dobod
És elfeledsz bűt, bánatot.

Oly hiva ínt felém a hal,
Már érzem is miként ragad . . .
Nyugalmamat ah, nem lelem,
Légy te Duna nyugvó helyem!

GYOMAI ZSIGMOND.

A legközelebbi háboru.

Mióta Franciaország az 1870. és 1871-ik leveretése után hadseregét reorganizálta, s magát hosszú és makacs védelemre képessé tette, a francia politikai és katonai írók a legközelebbi háboru kérdéséről kezdenek beszélni, a nélkül, hogy azt valaha le is akarnák tenni a napirendről. Politikai és katonai szempontból eme eljárás csak dicsérendő. Minden népnek tudnia kell, mielőtt az elkerülhetetlenné vált háboru szeszélyére bizza lételét, hogy hadiereje miképen van szervezve, hogy hadiszabályzata hogyan van kidolgozva, hogy azon nagy szomszédos birodalmak hadiereje miképen van szervezve, melyekkel fegyveres összeütközésbe keveredhetnék. Ama számos cikkek, iratok és könyvek közül, melyet a hadtudományi irodalom, ezen irányban, a közönség felvilágítása végett produkált, Seguin L. legutóbb megjelent francia könyve mar csak azért is megérdemli a különös figyelmet, mert szokatlan elfogulatlanság és partszínezet nélkül rajzolja az európai államok politikai és katonai viszonyait, s végül azt allítja, hogy a legközelebbi háboru Francia- és Németország közt fog megtörténni, s hogy ez épp úgy, mint a legutóbbi, szintén lokális lesz, de ez sokkal véresebb és vég-

e jóra való társulatnak e helyiségben több látogatója lesz, mint az arenában volt.

— (A z u t c z a i v i l á g í t á s ü g y e) városunkban úgy látszik elalvófélben van. Ezt bizonyítja legalább azon körülmény, hogy dacára az esték egyiptomi sötétségének mind e máig egyetlen egy lámpa sem gyújtott fel; holott az előző években ilyenkor már javában állott a lámpa idény. Mint hallók, ennek oka az, hogy az érdekes előjáróság rémitő gondolatai mellett elfelejtkezett lámpa-vállalkozóról gondoskodni, s ha már megesett a mulasztás: legalább „spórol” a meddig lehet. Reméljük azonban, hogy ama tisztas férfiak szaktalanak mielőbb tulloyalis elveikkkel s mihamarább belátják a „petrolórság” szükséges voltát oly esetekben, midőn — világosságról van szó.

— (M u l t h e t i o r s z á g o s v á s á r u n k a t) teljesen elmosta az eső a nagyszámúval egybesereglett árusok nem csekély kárára. Ez a vásár egyébként arról marad emlékeztető, hogy soha annyi tolvajlás nem történt, mint ezen. Egy helybeli jönevű kereskedő-czég árusátrából egy 300 ft értékű selymekendőkkel telt dobozt, több czizmadia sátorból czizmákat s innen-onnan még sok egyebet tolvajoltak el, — sőt a zsebmetszők hátorsága annyira ment, hogy egy iparos zsehből kilopták az órát láncostól együtt. Semmi kétség benne, hogy itt egy egész zsebmetsző banda működött, mely valószínűleg a fővárosból rándult le egy kis vidéki vendégszereplésre, eleve is megbízván az itteni rendőrség jámborságában. Mindenesetre jó lesz jövőre résen lenni, hasonló genialis miveletekkel szemben.

— (A s z a r v a s g y o m a i) gőzhajózási vállalat volt hajós-kapitánya Szuhányi László, ki udvarias modorával nálunk előnyösen ismertté tévé magát, mint sajnálattal értesülünk a fővárosban megtévelyodott, s a Lipótnemezi orsz. tébolydában helyezett el. A szerencsétlen, férfún már a nyáron mutatkoztak az elmezavar jelenségei; de ezek csakhamar megszűntek, míg most a legnagyobb mértékben törtek ki.

— (A s z a r v a s i p o l g á r i l e á n y - i s k o l a) a budapesti nőipar-kiállításon III-ad osztályu bronzéremmel

zetesebb jelleget fog ölteni, s hogy Franciaországnak sorsa e háboruban fog eldőlni.

Minthogy, — mondja a szerző — könyvemnek e czímet adtam: „A legközelebbi háború,” ki kell jelentenem, hogy a „legközelebbi” szó fogalma alatt nem a jövőt értem a szó legtagasabb értelmében. Sokkal inkább értem ezalatt a legközelebbi háborút, melynek kitörése Franciaországra nézve igen valószínű. E háború kitörhet évek múlva, de meglehet az is, hogy kitörése csak hónapok kérdése.

Mind ebben csak egy a bizonyos: t. i. a háború elkerülhetetlensége. Az egész világ készen várja a borzasztó háborút; Franciaország kilencz év alatt négy milliárdot adott ki a hadi előkészületekre; Németország egész hadi kincset teremtett, vasutakat épített, s fegyveres kézzel várja a támadást.

Az a Franciaország, mely hadi szövetkezetek ellen szokott harcolni, az a Franciaország, mely gyakran győzedelmeskedett, most először egyetlen egy ellenfél által verett le, s arra kényszerített, hogy bekéért kényörögjön. Ez által a francia nemzeti büszkeség érzékenyen meg van sértve, s a két rajnai tartomány kérdése a fegyveres megoldásra var. Ezen érzelmeket akar ócsaroljuk, akár dicsérjük: az kétszertelen, hogy ezen érzelmek léteznek, s hogy számolnunk kell vele. Két tartomány, mely évszázadok óta tartozott Franciaországhoz, nyers erőszakkal szakítottak el az

lett kitüntetve a növendékek által kiállított nőipar-cikkért, mely körülmény méltó dicséretére vállk Richard Irma urhölgynek, ki tudvalevőleg e tanintézetnél egyéb tanszakok mellett a női kézimunkát is felettebb szép eredménnyel tanítja.

— (A b é k é s m e g y e i g a z d a s á g i e g y l e t) Orosházán október 23-án rendezett kiállításának sikerét egyrészt azon intézkedésének köszöné, mely szerint az osztályoknak bíróságai jó eleve előtte lettek megalakítva, a minek nehézsége elképzelhető, ha meggondoljuk, hogy a szakértőket az egész megye területéről levelezés útján kellett összeszedni és egybeállítani, a mi heteknek és sűrű levelezésnek munkája volt, mert találkoztak elegenden, a kik a megbízatást különféle okok miatt el nem vállalták s a kik helyett nyomban újakat kellett szintén, nem mindig biztos eredménnyel felszólítani. A bíróságoknak ezen előre megalakítása fontos következményeket szolgáltatott: 1. biztosította a kiállításnak azon komoly eredményét, hogy valóságos szakférfiak a lehető legtrókélesebb bírálatot ejtették meg, a mi a kiállítóknak jutalmat és megnyugvást, a közönségnek tanulságot nyújtott; 2. el tett érve az, hogy a díjazás még a kiállítás tartama alatt a tárgyakra kilelt függészhető, a mi a kiállítás értékét és tanulságát szintén nem csekély mértékben emelte. Hátra van még, hogy azon buzgó férfiak névsorát közöljük, kik a bírálatot önfeláldozással, részre hajlatlan szakértelennel és az időre nézve is kellő pontossággal ejtették meg. az egyet és közönség irányában nagy érdemeket szereztek: 1. A lovagnál: Korozy Camill elnök, Székér Gyula jegyző. 2. A szarvasmarhánál: Lázár István elnök, Zlinszky István, Láng Károly, Tóth Gergely Pál és Pintér Géza jegyző. 3. A juh, sertés és háromfinál: Winternitz Arnold elnök, Straka György, Skita Sándor jegyző. 4. A gabonánál: Hunyady Lajos elnök, Weisz Lipót, Miticzky Zsigmond jegyző. 5. A gyümölcsnél: Széchenyi Lajos elnök, Bogár Dániel, Vilim János jegyző. 6. A konyhabeteménynél: Turkovich Károly elnök, Kopcsák Mihály, Grócz Béla jegyző. 7. A házi iparnál: Badics Elek elnök, Mousparth Gyula, Stark Adolf, Józsa Lajos jegyző. 8. A gazdasági iparnál: Winternitz Arnold elnök, Udvardy János, Dérczy Fer. jegyző. Mokry S. egyl. titkár.

anyaországtól, s ez által két millió francia polgár szenved idegen járom alatt. Franciaország nem határozza el magát arra, hogy feladja jogait, s feláldozza gyermekeit az első pillanat bűnös gyengeségének és Németország nem fogja csak úgy, önkényt, jó szantából Elzász-Lothringiát visszaadni. — És ebből következik a háború.

A veszély, az első pillanatban az összes német birodalomra, Poroszország miatt nehezült. A német nemzet érzi a porosz hegemonia terhes voltát, s látja, hogy Poroszország a partikularizmust folyton gyengíteni igyekszik. Új veszélyek nyugaton, új harcok az örök ellenség ellen, megerősíthették a hosszú béke által megglazult szövetséget; az új győzelmek azonban még alkalmat is adhatnak, egyesülést: egység által helyettesíteni. Mindennek megvalósulásához csak fegyveres összeütközés szükséges.

A monarchikus államokban a nép szavát, tulharsogja, a fegyverek zöreje. Németország mind jobban látja, illúziói eloszlását. A győzelem a nyomasztó terheken nem segített. A béke nem teremtett új virágzást, ellenkezőleg. Franciaországot öt millárdnyi hadisarcza, melyről a német nemzet azt hitte, hogy körébe szivárog, hirtelen eltűnt. — Részt Spandau pinczéibe ásták el, részt az új hadi építkezésekbe temették; részt pedig a győzelmes tábornokok jutalmazására fordították. Az a csekélység, ami a temérdek pénzből a közönség körébe szivárgott, vad üzérkedés tárgyat képezte;

Montenegróinő.

— (H a l á l o z á s.) Bartók István, Csabaváros társas-életének egyik tevékeny tényezője f. hó 16-án jobblétre szenderült. Megyeszerte általános a részvétel az élénk szellemű férfi elhunytá felett, ki a közéletre áldozta minden szellemi és anyagi erejét, s bárha tehetségei őt szélesb szerepkörre minősíték, melyen bizonyára méltó anyagi szerencse kísérte volna: szülővárosát sohasem kívánta elhagyni. — A család által kiadott gyászjelentés így szól: „Özveg Bartók Istvánné, szül. Szuliman Jolán, maga, úgy kiskoru gyermekei József, Mária, Gábor, — valamint testvérei és számos rokonai harcai nevében szomorodott szívvel tudatja, szeretett férje, atya, rokon barát Bartók Istvánnak, élete 42-ik, házsságának 17-dik évében, f. hó 16-án történt gyászos kimúltát. Boldogult hült tetemei f. hó 17-én d. u. 3 órakor fogtak az evang. egyház szertartásai szerint a vasút melletti sírkertben örök nyugalomnak átadatni. Kelt Csabán, 1881. október 16. Béke poraira.“

(M o s o n y m e g y e) első virilistája 1882-re Albrecht főherczeg, ki odavaló uradalmi után 45.824 frt 34 és fél kr. adót fizet évenként.

— (A z a r a d i v é r t a n u k) emlékköve f. hó 14-én állítatott fel. Az emlék igen szép, sötétszürke és gránitból készült. A gula első oldalán arany betűkkel van bevésve: 1849. okt. 6. A gula közvetlen talpazatán pedig e felirat olvasható: „Az aradi 13. vértanu kivégeztetése helyének megörökítésére emeltetett 1881. okt. 16.“

— (R e n c z E r n ő) czirkuszigazgató e napokban Szabadkán járt és a Vojtnics Lukács méneséből több lovat vásárolt meg. Az elismert szakember szerint a Vojtnics ur ménese ritkítja párját a kontinensen.

— (A z i n s é g) Temesmegyében. A f. évben volt silány termés folytán a temesmegyei földművező nép nagy része a a sürgősen szükséges vetőmagot, minthogy az előző éveken át teljesen elszegényedett, önerejéből beszerezni képes nem lévén. 41. község képviselő testülete vetőmag kölcsönért folyamodott.

— (A z o l a s z k i r á l y) Milanóból levelet vett, melyben azt írják neki, hogy az általa Bécsbe teendő „canossai

ut“ végzetes következményekkel járna mind koronájára, mind személyére.

— (T e n o r i s t á b ó l b ő r z i á n e r.) Capoul a híres francia tenorista, tőzsdespekulans lett, még pedig eddig nagy szerencsével. A párizsi „Figaro“ szerint Capoul a párizsi tőzsdén rövid idő alatt e g y n e g y e d millió frankot, másik szerint azonban már fél millió frankot szerzett.

— (S e l y e m p u s k á k.) Tokióban egy élelmes japáni ember összesajtolt selyemből készít puskákat. E fegyverek, mint mondják, ép oly szilárdak, mint a vashól készültek, e mellett könnyebbek és messzebbre hordanak.

— (M a g y a r e m b e r) görög zsványok kezében. Berre (Macedonia) közelében görög rablók, a „Morica“ című ujság hire szerint elfogtak egy magyar utazót (neve nincs fel- emlitve) és most 120,000 frt váltságdíjat követelnek, vagy pedig a törökök által elfogott Nikó nevű kapitányuk szabadon bocsátását. A zsványok azzal fenyegetőznek, hogy megölik foglyukat, ha ki nem váltják.

— (N a p o l e o n — k h e d i v e.) Flórenczből írják, hogy az ottani „Nazione“ állítólag hiteles értesülése szerint Olaszország a nagyhatalmaknál indítványozta Napoleon Jeromos herczegnek egyiptomi khedivévé való kinevezését.

— (K a l a k a u a k i r á l y) sok mindenfélét mondott el az amerikai ujságíróknak. Azután hangsúlyozta, hogy nevét Kalaka-u-ának kell kiejteni, nem pedig úgy Kalak-au a. Panaszkodott a bécsi ujságírókra és kijelentette, hogy Bécsben a Ronacher-féle vendéglőt csak azért tisztelte meg látogatásával, mert az európai életet alaposan akarta megismerni..

— (80 000 m á r k á t l o p t a k e l) a berlini törvényszék elnökétől. Mint a külföldi lapok írják Krüger Herman törvényszéki elnök augusztus 26-án Salzburgba érkezett és ott az indóházban egy ügyes tolvaj 80.000 márkával telt erszényét lopta el.

mely rövid fény után az általános nyomort szaporította. Épen úgy, mint a Niebelungok kincse, a fegyverrel szerzett pénz a foglalónak szerencsétlenséget hozott. Tehát ezért diadalmaskodtak! Az általános anyagi pusztulás szaporodik, minden egyes választásnál szaporodik a köztársasági párt hatalma, s hogy a nagyobbodó vihar, mely a trónt, az arisztokráciát fenyegeti, kitörjön, csak háborúra, csak egy szerencsés háborúra van szükség, háborúra azon ország ellen, melyben a köztársasági államforma diadalmaskodott és megerősödött.

„Nekünk ötven évig kell talpon lennünk, hogy azt megtarthassuk, a mit hat hónap alatt elfoglaltunk.“

Moltke gróf e nyilatkozata bizonyítja, hogy Németország sötét szemmel néz a világba. Ötven évig fog Franciaország, a német birodalom és Európa harczkészen állani. Ötven évig a népek és államok jövedelmeiket a hadsereg felfegyverzésére fogják fordítani. A férfi lakosság ifjúságának egy részét kaszárnnyákban fogja tölteni. A tartalék hadsereg bevonása, az őszi nagy hadgyakorlatok időszakonként meg fogják zavarni a családok nyugalomát, s a családokat a munkás kezeket dolgoikban. Ily körülmények közt nem úgy jelentkezik-e a háború, mint szabadító, mely egy rövid, de heves krízis útján ezen elviselhetetlen állapotnak véget vett, s a népet szabadon engedi fellélekzeni?

A fentemlitett okok folytán a háború elkerülhetetlenné

vált, s ha holnap a harcz kitörne, kérdés, mikép vezetné, azt Franciaország? kérdés, minő a köztársaság és a német birodalom hadiereje, s mit remélhetnek, vagy mitől félhetnek ezek és azon hatalmak, melyek esetleg a harczba keverednek a jövőtől?

A legutóbbi német-francia háboru alkalmával Franciaország 600,000 ember felett rendelkezett, míg az ellenfél csak 250.000 embert tudott kezdetben kiállítani. Ma a köztársaság háboru esetén több mint 1.205,000 ember.

Németország nagyobb és népesebb, mint Franciaország, s a német lakosság rohamosabban szaporodik. De a szegénység és a nyomor sok embert kivándorlásra kényszerít. A német birodalom költségvetése, dacára a legtakarékosabb háztartásnak, évenként jelentékeny deficitet mutat (1880-ban 65 millió márkát.) Franciaországban, 1879-ben a bevételek 740 millió frankkal multak felül a kiadásokat. Németország szegénysége csak relativ, mert egy ország, mely gazdagon van vasútvonalakkal behálózva, gazdag, s háboru esetén, midőn minden a továbbszállítás gyorsaságától függ, jelentékeny előnyben van, mert az összes hadművészet azon alapra vezethető vissza, hogy a kellő pillanatban határozottan erősebb legyen az ellenfélnél.

1878. év végén a német vasutak hossza 31,600 kilométer, a francia vasutaké pedig 23,800 kilométer volt. Berlin 660 kilométerre esik a francia határhoz, s hogy

I p a r.

— (Az „Országos Magyar Iparművészeti Múzeum”) a jövő 1882-ik évi január hó 15-én fogja megnyitni a könyvnyomtatás, könyvdisztés és könyvkötés termékeire vonatkozó kiállítását. is kiállítás alkotó részeit a következők képezik: 1. A nyomtatást megelőző korból, a magyar nyelven írt és a legjelentéke-
hazai vonatkozású latin kéziratok, valamint egyéb hazánkban létező codexek, melyek kiállításuk fényénél és mintaszerű didisztetésüknél fogva figyelmet érdemelnek. 2. A magyarországi nyomdászat fejlődését feltűntető könyvkiállítás, mely Magyarországon (bármely nyelven) nyomtatott műveket 1711-ig lehetőleg teljesen, azontúl napjainkig az egyes nyomdáknak jellemző vagy diszes kiállítás által feltűnő termékeit fogja magában foglalni. 3. A magyarországi könyvkötészet régibb diszes példányai mellett az ez idő szerint működő hazai könyvkötők munkáinak kiállítása. Felkérjük mindazok közreműködését, kik ezen kiállítást részvételök által gazdagíthatják; névszerint a) a hazai könyvtárak öreit és a magángyűjtőket, hogy folyó évi októberhó végéig egyelőre az 1711 előtt bármely nyelven kiadott magyarországi nyomtatványaik betűrendes jegyzékét, valamint a kiállításra szánt díszkötések és codexek leírását beküldeni sziveskedjenek; b) a hazai nyomdákat és könyvkötőket, hivatkozva az ez irányban hozzájuk intézett előleges felhívásra, hogy a kiállítatni kívánt munkák számát, a mennyiben még eddig meg nem történt volna, ugyanazon határideig jelentsék be. A kiállítandó tárgyak tényleges beküldésének határidejét a jelentkezőkkel utólag fogjuk közölni, valamint időközben is a kívánandó részletesebb felvilágosításokkal készségesen szolgálandunk. A kiállításra vonatkozó mindennemű közléseket „Országos Magyar Iparművészeti Múzeum Budapesten (sugárút műcsarnok)“ czímmel kérjük el-
láttni. — Kelt Budapesten, 1881. szeptember hó 30-án. Ráth György, mint az Országos Iparművészeti Múzeum ideiglenes vezetője és felügyelője. Pulszky Ferencz, mint a könyvtárak és múzeumok országos főfelügyelője. Dr. Fejérfalaky László, mint a kiállítási bizottság jegyzője.

É r t e s í t e s.

Az országos nőipar-kiállításra Szarvasról felküldött kézi munkák leérkezvén, fölkérem az illető kiállítókat, hogy tárgyaik átvétele végett nálam jelentkezni sziveskedjenek.

Chován Zsigmondné,
kiáll. biz. elnök.

Tarkaságok.

Egy kapuczinus felmenvén a szöszékre egyházi szónoklatot tartandó, így kezdé beszédét:

— Kedves atyámfiai, ma kisasszony napja lévén, a szep-
lötelen fogantatásról akartam beszélni nektek, de belépve ide, egy falragaszt láttam, a templom oldalára kifüggesztve, mely így hangzik:

„Elmélkedések a mások hibái felett,” írta Jézusrendi tisztelendő Villeers atya.

Azt gondoltam magamban: „bizony barátom jobb lenne inkább saját hibáid, mint a másokéi felett elmélkedned.” Ezért megvá toztatfam felvendő alapigémet s az emberiségről fogok szólni nektek.

V i s s z a t o r l á s.

Hajdan bevett szokás volt, a jó társaságbeli urak között, hogy midőn társaságban együtt mulatva, valamelyik nemes imádóljáért ivott, nagyobb megtiszteltetés végett valamely ékszer vagy rajta levő diszesebb öltözkű cikket dobjon be a tűzbe s adjon át a lángok martalékául; barátjai is, az illem-
szabályok értelmében. kényszerítve voltak, ugyan oly öltözetű cikket, bár mi lett legyen az, hasonlóan bedobni a tűzbe.

Egy napon sir Sedney Arthur vidám baráti körben étkezett egy vendéglőben; barátai egyike észre vévén, hogy nyakán igen szép, értékes s egészen új csipke nyakkendő van meg akarva tréfálni őt, feláldozta saját viseltes, nem valami drága nyakkendőjét, s kedvesére mondott toaszt után bedobta azt a tűzbe, s Sir Arthur, valamint a társaság többi tagja, kénytelen volt példáját követni.

Berlinbe érhessünk, négy és több védelmi pontot, és 10—12 várat kell hatalomba keríteni. Ezzel szemben Metz Páristól 327 kilométernyire fekszik, s e hosszú pálya mentén Franciaország csak egyetlen, de mindenesetre erős védelmi vonalra számíthat, arra ugyanis, mely a belga határtól a Svájcig félkör alakban vonul. Páris maga jól meg van erősítve, de hogy megtartható legyen, erősen kell védelmezni. Végre is államnak legjobb védpátyáját a katonák melle képezi, a a várak nem érnek fel a hadsereggel.

A porosz tábornoki kar, s a hadsereg vezetésére leg-
ujabban kinevezett tábornokok messze felülmúlják a franciaországi tábornoki kart. E tábornoki test a lehető legjobb, Franciaország szerencsétlenségét tábornokainak gyöngesége, s nem a németek lánghelméje okozta. Igaz ugyan, hogy azelőtt is láttak oly rossz tábornokokat, mint a francziák voltak az 1870-ki háboruban, de az is igaz, hogy soha sem oly sokat, oly rövid időközben,

Hannibál és Napoleon nem mutathatnak fel nagyobb eredményeket, mint Moltke gróf s még sem lehet őket összehasonlítani. A gróf stratégiai talentuma nem rendkívüli, de mint organizátor oly hatalmas, a minő Carnot volt.

Igen sikerült volt Moltke sedani manővere s ő is had-

vezér lett, mint egy jó versíró, kit egy szerencsés percz költővé tett. De egy szép manőver ép oly kevésbé tesz valakit nagy tábornokká, mint egy sikerült verssor valakit költővé

Franciaország még sokat tanulhat Németországtól. A dolgok mai állásánál nem is lehet támadó haborura gondolni, a várakra, erődítményekre, a növekedő territoriális hadseregre és a helyicsapatokra támaszkodva, Franciaország visszaveheti a támadást s különösen akkor, ha csapatai jobban vezényeltetnek, mint a legutóbbi háboru kezdetén.

Németország, Franciaország és az osztrák magyar monarchia, támaszkodva százezrekre menő támadó hadsere-
gökre, az első rangú katonai nagyhatalmak közé tartoznak. Orosz- és Olaszországot csak másodszorban lehet említeni. Ez utóbbi két állam közül az első csak 300 000, a második csak 315 000 embert képes kiállítani.

Seguin nem nyilatkozik a hatalmak csoportosításáról a háboru esetén. Ő csak a háboru okaival foglalkozik és csak az európai államok hadseregeinek hadilétszámát sorolja fel. Bizonyára igen érdekes lett volna, ha a szellemes író a különböző hadseregek taktikájának előnyeit és hátrányait is megvilágosította volna.

Sir Arthur a legnagyobb hidegvérrel türtelmezte el veszteségét, megjegyezvén, hogy a tréfa nagyon jó, hanem majd reá is elkerülend a sor.

Másnap ugyane társaság ismét együtt mulatott. Sedney azon perczen, midőn az elismert szépségek egyikét készült fel-
öszön eni, magához szólította a pinczért s mondta neki, hogy hívja be a künn levő forrást, kit előző alkalommal a szobából. A mint a fogorvos belépett, Sir Arthur azonnal kihuzatta vele egy rossz odvas fogát, mely miatt már régóta sokat szenvedett, s szépe egészségeért poharat ürítve, bedobta a fogát.

A jó társaság szabályai megkövetelték, hogy a többi vigadók is kövessék példáját; ezek kérték őt nagyon, hogy ne kívánja meg egész szigorral a törvény végrehajtását tőlük, de minden kifogás hasztalan volt, és valamennyi barátja kénytelen volt a műtének alája vetni magát, s miközben Sir Arthur az ily esetben rendes arcfintorításokat szemlélte, így szólott mosolyogva:

— Sajnálom uraim, de megmondottam önöknek, hogy majd reám is kerül a sor nevetni.

Két fiatal uracs egyszer lovagolván a városon kívül, meglátnak egy parasztot elejökbe jönni:

— Várj! — az mondta az egyik — majd megbosszantsuk azt a parasztot. S midőn közel értek, az egyik uracs rákiált:

— Hej, atyafi! tudod-e? hogy mi tanult emberek vagyunk és megmutathatjuk azt, hogy te nem vagy ember, hanem csak egy majom

Elhiszem uraim, — mond a paraszt, hanem én is megmutatom azt, hogy az uraknak a nyerge öszvér.

— Miképen lehetne az? — kérdi az egyik lovag.

— Hát csak úgy, — felele a paraszt — mert a mi a ló és számár között van, az nem más mint öszvér.

Képünkhöz.

A montenegrói nők szépségük mellett hiuságukról is nevezetesek, úgy hogy a légháziasabb körben is lehető cziczomázottan jelennek meg. Képünk egy szép montenegrói nőt ábrázol gyermekével együtt, — amint a ház előtt elmerengve ül, ki tudja mily megkapó emlékekkel foglalkozva. Nemzeti öltözetének cziczomája, s a megkapó szelid báj, mely egész lényén előmlik egyként ősi eredeti származására vall, melyet még nem hamisított meg a civilizáció mindent felforgató áramlata.

Szerkesztői üzenetek.

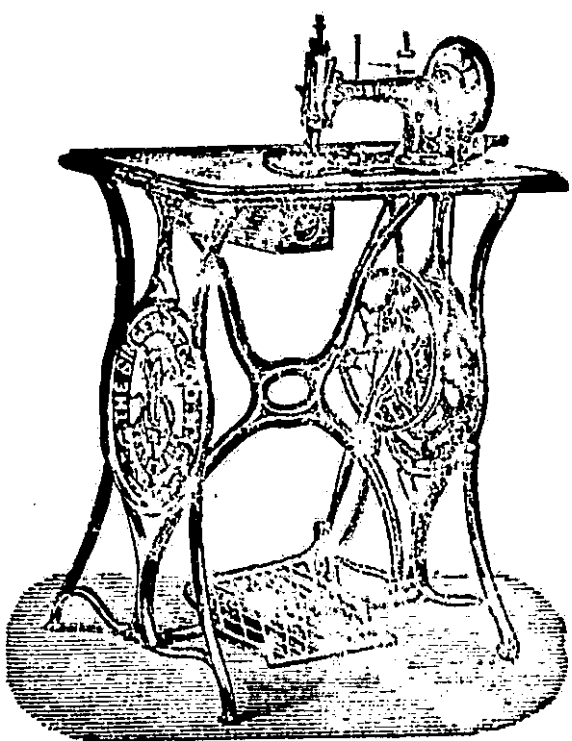
— Gr. Zs. Budapest. A csinos vers kapóra jött, úgy ezekből, mint a tárcafélékből minél többször kérünk.

— K. J. Orosháza. A küldött mű mindennek inkább beillik, csak elbeszélésnek nem, a szó szépségét szempontjából. Mert nem minden elbeszélés — amit elbeszélünk, s az ön műve épen azt nélkülözi, amit e műfajtól várunk; az érdeklődő mesét, a jellemző dialogot, stb. Az egészen bizonyos naiv hang vonul át; de ez nem a mű előnyére, hanem a szerző rovására esik. —

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

Hirdetések.

Az eredeti SINGER varrógépek

a legújabb és legegyszerűbb szabad.
készülék és javítások végre-
és a világon a legjobb s legtartósabb

varrógépek.

Ezek minden áremé s n... havi rész-
letfizetésre árusíthatnak és teljes kezes-
ség n...ítat.

← **Használati utasítás ingyen.** →

Minden másnemű varrógépek becseréltetnek.
Alkatrészek és javítások olcsón.

Miről ismerhető meg, hogy az áru-
sításra ajánlott

Singer varrógép

...től-e, azaz hogy eredeti gép és hogy The Singer
Manufacturing Co., New-York (Amerika)
egyik gyárában készült, vagy hogy az Németország vagy
Ausztriának többé-ny kevésbé rossz készítménye-e,

— mely utánzat gyenge minőségűt mind n... el...
Minden szakember az első pillanatra felismeri a kitérő külföldi anyagról, és felülmutat-
hatlan pontossággal s gondtalan összehasonlítást a kitérő részokről, hogy eredeti SINGER
varrógép vagy utánzott gép áll-e előtte, és a szakismerttel nem bíró vevőnek különösen a
következő külső jelekre kell figyelni, ha áruvásárlásánál nem akar:

I. Minden eredeti Singer varrógép a melléti kereskedelmi jegyet hordja egyik
szárván; az 1881 óta elhasznált gépek ezen jegyet még a két oldalrészben is beérintve hordják.
II. Minden eredeti Singer varrógép karján a teljes címet viseli: THE
SINGER MANUFACTURING Co.

III. Minden eredeti Singer varrógép egy angol nyelvű okmányt (mely
a gép eredetét bizonyítja) van ellátva. Ezen okmányban az ill. gépről a Singer-gép
száma található, és The Singer Manufacturing Co. elnevezését, valamint a gyártó- és közép-európai
főügynököt G. NEIDLINGER van ábrázolva.

G. Neidlinger Budapest, főút.

Az Árpád irodalmi és nyomdai intézet

SZARVASON,

ajánlkozi mindenféle nyomdai és nyomdai
és díszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatok iver,
hivatalos nyomtatványok

minden alakban,

ügyvédi és kereskedelmi nyomtatványok,

falragaszok, körlevelek,

gyászlapok, levélfejek és levélborítékok,

névjegyek, füzetek és könyvek,

... legutóbbi ár... állítottak ki.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítenek.

Az „Árpád” irodalmi és nyomdai intézet ügyvezetősége
Szarvason.

Nagybecsü találmány méltánylása.

Hoff Janos cs. kir. szállító urnak, kir. tanácsos, az arany érdemkereszt és korona tulajdonosa, több rendbeli magas rendjel lovagja,

e l t a l á l ó j a

és egyedüli gyárosa a Hoff-János-féle malátakivonatnak, a legübb európai fejedelmek udvari szállítója, **Bécsben, gyár Grabenhof Bräunerstrasse Nr. 2. Iroda és gyári raktár, Graben, Bräunerstrasse Nr. 8.**

M a g a s í t é l e t e k

I. Vilmos Németország császára: „Jó malátakivonat.” I. Ferencz József osztrák ország császára: „Szívesen kitüntetem önt.” Szászország királya: „Jól tett királyné anyámnak.” Dánország királya: „Gyógytévő határát éreztem.” Mecklenburg-Schwerin nagyhercege: „Elismerésem.”

G y ó g y t u d ó s í t á s.

Tekintetes ur! Ez alkalommal el nem mulaszthatom, hogy Önt arról ne értesítem miszerint feleségem az Ön malátasörét gyengélkedés és köhögés ellen már egy fél év óta a legjobb sikerrel használja, mert feleségem — dacára annak, hogy egész gyógyszerárakat bevett — mégis esztendőnkint tavasszal és ősszel legnagyobb mértékben köhögött, ereje elveszett, azonban mióta a feleségem a malátasört fogyasztja egész jó színben van, köhögése el is hagyta. De azért mégis további rendelésig malátasört fog inni. Kiiron nyíltan, hogy a malátasör ellensége voltam, ellenben most pártolójává váltam. Kérek 53 palaczk malátakivonat-egészségerősítő-sört. — S.-A.-Ujhely, 1881. májushó 14-én. Tisztelettel G r o s s R o b e r t, felvigyázó az osztrák-magyar északnyugati vaspályánál.

5-12

I n t é s.

Valamennyi malátagyártmányok ragasztó czeduláin látható a feltaláló és első elő állító Hoff János mellképe mint védjegy. E kép egy álló kerülék, mely alatt Johann Hoff teljes aláírása látható. A hol ez a valódiságot bizonyító jel hiányzik, ott csalás forog fenn és azon gyártmányt tessék mint meghamisítottat visszaadni — Két forinton aluli küldeményt nem fogadjunk.

Főraktár Szarvason: Ny á c s i k S o m a.

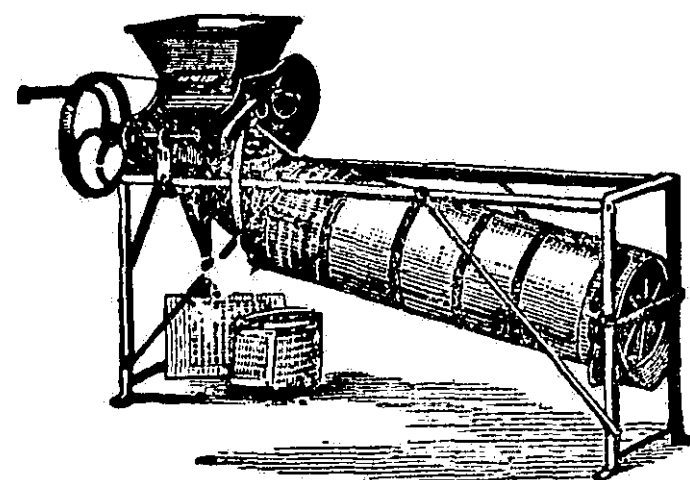
Főraktár M ő z o - T u r o : Schreiber Sámson.

Ezüst érem Páris 1878.

Ada május 1-én 1881. arany érem.

Zala-Egerszeg május 2-án, 1881 első-díj.

Brogle J. és Müller

gép- és rosta-lemez gyára

BUDAPESTEN, a Margit-híd közelében, készít

Trienröket (konkoly választó) 6 különféle nagyságban.

Trienr hengereket malmok számára.

Koptatókat,

Szelelő rostákat,

Szitákat és rostákat, eséplőgépek számára.

21-30

Raktár Szarvason: ELEFÁNT PÁL által

Mutatványszám kívánatra ingyen!

„O R S Z Á G - V I L Á G.”

Az „Ország-Világ” ozimű szépirodalmi képes lap folyó évi október 1-én harmadik évfolyamába lép. Két évi eddigi pályafutásában a magyar olvasó közönség oly páratlanul meleg támogatásával találkozott, minőt szépirodalmi lap hazánkban eddig fel nem mutatott.

Érdekesítő eredeti és fordított regényei, novellái s kisebb elbeszélései, nagyszámu hasznos ismeretterjesztő cikkei s mulattató közleményei, valamint gazdag, választékos illusztrációi, melyeknek java része kifogástalan művészi kivitelű tüntetett fel, első pillanatra me hódították a ma yar közönsé et.

A lap szerkesztősége és kiadói mint eddig, úgy a jövőben is mindent el fognak követni, hogy az Ország-Világot a hasonirányu európai lapokkal egyenlő színvonalon tartsák. Kötő munkatársaink hosszú névsora kezeskedik a szellemi rész kifogástalan tartalmáért, a mi pedig az illusztrációkat illeti, a legjobb művészi erőket nyerték meg legújabbban a kiadók nem csekély áldozatok árán a lap művészi illusztrálására.

Az „Ország-Világ” ezután is köthetnekénti füzetekben jelenik meg, minden második szombaton. Az egyes füzetekben levő 10-12 csinos és művészi kivitelű képen kívül minden második füzet mint eddig, úgy ezután is p o m p á s f é n y n y o m a t u k é p m e l l é k l e t e k e t fog hozni vastag kartonpapíron, melyek bármely uriak méltó díszítésül szolgálhatnak.

A lap előfizetési ára bérmentes sz tküldéssel:

Egész évre	10	frt	—	kr.
Félévre	5	„	—	„
Évnegyre	2	„	50	„

Előfizetési pénzek postautalványon az „Ország-Világ” kiadó hivatalához (Budapest koronaherceg utca 3. sz.) küldendők honnan a füzetek a legnagyobb pontossággal küldelnék szét.

Megrendeléseket minden könyvkereskedő elfogad.